

Marian CIEŚLARCZYK

**ZNACZENIE KULTURY BEZPIECZEŃSTWA
W PROCESACH LOGISTYCZNYCH
NA PRZYKŁADZIE PANDEMII COVID-19 I INNYCH ELEMENTÓW
KASKADOWEJ SYTUACJI KRYZYSOWEJ**

Wojskowa Akademia Techniczna

Marian Cieślarczyk

***Znaczenie
kultury bezpieczeństwa
w procesach logistycznych***

***na przykładzie pandemii COVID-19
i innych elementów
kaskadowej sytuacji kryzysowej***

Warszawa 2022

Recenzenci:

płk dr hab. Szymon MITKOW, profesor Wojskowej Akademii Technicznej
dr hab. Zenon STACHOWIAK, profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana
Wyszyńskiego w Warszawie

© Copyright by Wojskowa Akademia Techniczna

© Copyright by Marian Cieślarczyk

Warszawa 2022

ISBN 978-83-7938-368-9

Opracowanie redakcyjne: *Jolanta Karaś*

DTP: *Martyna Janus*

Korekta: *Marta Tuszyńska*

Projekt okładki: *Diana Matyjaszkiewicz*

Wydawca: WOJSKOWA AKADEMIA TECHNICZNA

Druk: HIRONDELLE Andrzej Grzegorzczak, ul. Kwiatowa 53, 05-083 Mariew

Warszawa 2022

Spis treści

Wprowadzenie	7
--------------------	---

Część I

Ogólna charakterystyka sytuacji problemowej i podstawowe założenia teoretyczno-metodologiczne

1. Wprowadzenie do części I	23
2. Tło sytuacyjne – zarys sytuacji problemowej	27
2.1. Początek pandemii COVID-19 oraz jej rozprzestrzenianie się w 2020 roku	27
2.2. Kilka spostrzeżeń dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na różne sfery życia i bezpieczeństwa podmiotów fizycznych i prawnych	32
2.3. Niektóre aspekty funkcjonowania gospodarki oraz systemów i procesów logistycznych podczas pandemii COVID-19	37
2.4. Szczepienia w czasie pandemii COVID-19 jako wyzwanie logistyczne a ich przebieg jako przejaw poziomu kultury bezpieczeństwa podmiotów fizycznych i prawnych	40
2.4.1. Szczepionki	40
2.4.2. Kultura organizacyjna a organizacja szczepień podczas pandemii	46
2.4.3. Niektóre kwestie mentalne	50
3. Przedmiot i cele badań oraz pytania problemowe	53
4. Sposoby poszukiwania odpowiedzi na pytania problemowe i wstępnie przyjęte założenia teoretyczne	59

Część II

W poszukiwaniu „światła” wiedzy i mądrości przydatnych w labiryncie nowych sytuacji kryzysowych

1. Wprowadzenie do części II	83
2. Logistyka	85
2.1. Kilka refleksji o charakterze ogólnym	85
2.2. Logistyka w tzw. sytuacjach normalnych – przegląd i synteza dostępnej wiedzy	88
2.3. Logistyka w sytuacjach kryzysowych	97
3. Nauki o bezpieczeństwie	105
3.1. Abecadło bezpieczeństwa i jego przydatność w sytuacjach kryzysowych	105
3.2. Kryzysy i sposoby radzenia sobie z nimi	108

3.3. Sytuacje kryzysowe o charakterze kaskadowym	125
3.4. Kultura bezpieczeństwa i jej znaczenie w sytuacjach kryzysowych	136
3.4.1. Kilka refleksji o charakterze ogólnym	136
3.4.2. Strukturalne elementy i uwarunkowania kultury bezpieczeństwa	138
3.4.2.1. Elementy kultury materialnej	139
3.4.2.2. Elementy kultury organizacyjnej	141
3.4.2.3. Elementy kultury mentalnej i duchowej	146
<i>Wiedza i sposoby myślenia o bezpieczeństwie oraz niektóre</i>	
<i>tego skutki</i>	148
<i>Sposoby odczuwania bezpieczeństwa i reagowania na jego brak</i>	152
<i>Wpływ norm i wartości na jakość działania i współdziałania</i>	
<i>podmiotów fizycznych i prawnych</i>	153
3.4.3. Psychospołeczne, strukturalne i prakseologiczne mechanizmy	
funkcjonowania kultury bezpieczeństwa	154
3.4.3.1. Synteza dotychczasowej wiedzy	154
3.4.3.2. Świadomość sytuacyjna, oceny sytuacyjne i decyzje	
oraz ich związek z kulturą bezpieczeństwa	157
3.4.3.3. Postawy, zachowania, działania i współdziałania oraz ich wpływ	
na relacje między podmiotem i jego otoczeniem	164
3.4.4. Mądrość jako centralny element kultury bezpieczeństwa	172
3.5. Istota i znaczenie morale w sytuacjach kryzysowych	178
3.6. Związek morale z kulturą bezpieczeństwa i ich znaczenie w systemach działania	185
4. Jakość funkcjonowania podmiotów i systemów w sytuacjach kryzysowych	189
4.1. Teoretyczne i formalne wyznaczniki jakości	189
4.1.1. Pojęcie jakości w prakseologii i w naukach o bezpieczeństwie	189
4.1.2. Rozumienie pojęcia jakości w działalności logistycznej	201
4.2. Związek kultury bezpieczeństwa i morale z jakością funkcjonowania podmiotów	
i systemów – pierwsze spojrzenie	209
5. Między teorią a praktyką bezpieczeństwa, logistyki i zarządzania kryzysowego	215
5.1. Wprowadzenie	215
5.2. Bezpieczeństwo informacyjne, kultura informacyjna i kultura bezpieczeństwa	
informacyjnego	217
5.2.1. Istota analizowanych zjawisk i relacji między nimi	217
5.2.1.1. Bezpieczeństwo informacyjne	219
5.2.1.2. Kultura informacyjna i ekologia informacji	224
5.2.1.3. Kultura bezpieczeństwa informacyjnego	228
<i>Mądrość jako podstawowy element kultury bezpieczeństwa</i>	
<i>informacyjnego</i>	228
<i>Inne elementy kultury bezpieczeństwa informacyjnego</i>	229
5.2.2. Znaczenie kultury bezpieczeństwa informacyjnego w sytuacjach	
normalnych i kryzysowych oraz niektóre mechanizmy	
jej funkcjonowania	231
5.3. Bezpieczeństwo zdrowotne, kultura zdrowotna i kultura bezpieczeństwa	
zdrowotnego	236
5.3.1. Istota analizowanych zjawisk	236
5.3.1.1. Bezpieczeństwo zdrowotne	236
5.3.1.2. Kultura zdrowotna	238
5.3.1.3. Kultura bezpieczeństwa zdrowotnego	241
5.3.2. Znaczenie kultury bezpieczeństwa zdrowotnego i niektóre mechanizmy	
jej funkcjonowania	242

5.4. Bezpieczeństwo ekonomiczne, kultura ekonomiczna i kultura bezpieczeństwa ekonomicznego	244
5.4.1. Istota analizowanych zjawisk	245
5.4.1.1. Bezpieczeństwo ekonomiczne	245
5.4.1.2. Kultura ekonomiczna	250
5.4.1.3. Kultura bezpieczeństwa ekonomicznego	253
5.4.2. Znaczenie kultury bezpieczeństwa ekonomicznego w sytuacjach normalnych i kryzysowych oraz niektóre mechanizmy jej funkcjonowania	256
6. Niektóre wnioski przydatne w praktyce	273
Zakończenie	293
Bibliografia	299
Wykaz rysunków, tabel, zestawień i zdjęć	319